

Energi- og miljøkomiteen: Teknas innspill til Statsbudsjettet 2020

Tekna er en fagforening og en faglig forening som organiserer over 80.000 teknologer og naturvitere med mastergrad. Vi har medlemmer i privat, statlig og kommunal sektor og vi har fagnettverk på en rekke områder.

Karbonfangst- og lagring – CCS (Kap. 1840)

Fremdriften for karbonfangst og -lagring må sikres. Utbygging av den første infrastrukturen for å fange, transportere og lagre CO₂ i stor skala er en absolutt forutsetning for å nå målene i Parisavtalen. Regjeringen må fortsette det gode arbeidet for at europeiske aktører kommer i gang med CCS og til at Norge sammen med europeiske partnere får realisert den første fullskala verdikjede for fangst og lagring av CO₂, som inkluderer lagring på norsk sokkel.

Tekna mener at en norsk investeringsbeslutning for karbonfangst- og lagring må komme senest neste år. Regjeringen viser til forbehold om teknologispredning til Europa og kostnadseffektivitet og at en beslutning kan drøye til 2021. Tekna mener at en politisk investeringsbeslutning neste år nettopp vil gi et grunnlag for teknologispredning, oppskalering og mer kostnadseffektive løsningsalternativer. Teknologien er klar. Men det er åpenbart at et marked for avfallshåndtering og deponering av CO₂ trenger politiske beslutninger og subsidier i en startfase.

Tekna registrerer at statsbudsjettet for 2020 inneholder midler for å videre forprosjektene for fangst av CO₂ ved norske industrianlegg i regi av Norcem og Fortum varme. Lagringsprosjektet Northern Lights, hvor Equinor, Shell og Total er partnere, får også midler til å klargjøre en lagringsbrønn på norsk sokkel utenfor Øygarden på vestlandet. Disse midlene er en viktig forutsetning for en investeringsbeslutning neste år.

Tekna ber Stortinget se til at regjeringen klargjør tidslinjen for framdrift i karbonfangst og – lagringsprosjektet som innebærer Stortingsbehandling og investeringsbeslutning senest andre halvår 2020.

Tekna ber Stortinget se til at regjeringen reverserer kuttet i bevilgningene til forskning på karbonfangst og –lagring. Dette er spesielt viktig i en fase hvor teknologien skal oppskaleres og det skal bygges en infrastruktur i Norge og Europa for fangst, transport og lagring.

Klimatilpasning (Kap. 1420)

Klimatilpasning er viktig for alle sektorer og forvaltningsnivåer og et viktig kriterium for samfunnsutvikling, spesielt for arealdisponering og infrastrukturutbygging. Tekna er positive til de nye statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning og hvor det nå utarbeides rettleidninger. Den nyeste kunnskapen må ligge til grunn for nye investeringer. Det må imidlertid også bevilges penger for å omgjøre nye regler til en ny praksis, både ved å ansette fagfolk og gjennom konkrete prosjekter.

Tekna ber Stortinget se til at bevilgningene til Miljødirektoratets arbeid med klimatilpasning økes, herunder støtten til klimatilpasning i kommunene, til informasjonsarbeid og til forskning. Klimaservice-senteret, naturfareforum, KLIMAFORSK og Klima 2050 er eksempler på ulike tiltak som må sikres nødvendig finansiering.

Vi viser til pressemelding fra Forskningsrådet der det vises til at satsingen på klimaforskning ikke er offensiv nok sett i forhold til forpliktelsen i Paris-avtalens Mission Innovation. Forskningsrådet viser også til kutt i bevilgningene til forskning på CO2-fangst og lagring, jf. punkt over. Vi viser også til vårt innspill til transport- og kommunikasjonskomiteen der vi ber Stortinget minske vedlikeholdsetterslepet på vei og bane for å være bedre tilpasset endringer i klimaet.

Oppgradering av vannkraftverk - Norges vassdrags- og energidirektorat (Kap. 4820)

Mange av våre eldre vannkraftanlegg er nå modne for modernisering. Rehabilitering og digitalisering vil gi mer kraft fra hver dråpe vann. I forbindelse med slik fornyelse bør utvidelser av eksisterende anlegg også vurderes. Dette må veies opp mot lokale miljøhensyn.

Tekna ber Stortinget se til at ny teknologi tas i bruk for en bedre utnyttelse av våre felles vannkraftressurser. Gjennomgang av skatteregler og en fornuftig utbyttepolitikk må sikre dette.

I et normalår produseres det om lag 140 TWH strøm fra norsk vannkraft. NVE viser til potensiale for ytterligere kraftproduksjon på om lag 6 TWH ved rehabiliteringer og mindre utvidelser. Diskusjonen om bedre utnyttelse av vannkraften er aktualisert både av det nylig fremlagte forslaget om endret skatteregime for vannkraft i Norge og av NVEs forslag om nasjonal ramme for vindmøller. Tekna har ikke tatt stilling til noen konkret modell for skattelegging av vannkraften. Statkraft har nå betydelige overskudd og regjeringen budsjetterer med store utbytter. Tilstrekkelige midler må bli igjen i våre offentlig eide energiselskaper for å utvikle fornybar kraftproduksjon og kraftnæringen som industri.

CO2-Fond (kap. 5543)

NHO og 25 næringsorganisasjoner har tilbudt regjeringen å inngå en miljøavtale om forpliktende utslippsreduksjoner i næringstransporten, med et privat CO2-fond finansiert av inntekter fra CO2-avgiften på drivstoff som viktigste virkemiddel. Vi har merket oss at regjeringen har avsluttet samtalene med NHO om et CO2-fond og i stedet etablert en støtteordning under ENOVA.

Tekna ber Stortinget se til at regjeringen gjenopptar samtalene med NHO om en miljøavtale med næringslivet og et CO2-fond etter modell av NOx-fondet.

Miljøteknologifondet og katapult-ordningen (kap. 2421 og 2426)

Miljøteknologiordningen gir viktige tilskudd til pilot- og demonstrasjonsprosjekter og bidrar til kommersialisering av innovative løsninger basert på miljøteknologi. Tekna er glad for at bevilgningene til miljøteknologiordningen holdes oppe. Katapult-ordningen gir industrien tilgang til testfasiliteter for økt innovasjon og verdiskaping. Målgruppen for ordningen er bedrifter, utviklings- og forskningsmiljøer. Ordningen er viktig også for uttesting og verifisering av framtidsrettede miljøvennlige løsninger.

Tekna ber Stortinget reversere det foreslåtte kuttet på kr. 25 millioner i katapult-ordningen fra kr. 125 millioner i 2018 og 2019 til kr. 100 millioner i forslaget for 2020.